

Mr. Bianca van Tilburg
Advocaat bij HVG Law LLP

Mr. Tamara Vlamings
Advocaat bij HVG Law LLP

Voor bestuurders en toezichthouders van pensioenfondsen geldt dat zij voldoende tijd beschikbaar dienen te hebben om hun functie naar behoren te vervullen. De wettelijke voltijd equivalent normering (VTE-normering) zoals vastgelegd in artikel 35a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Besluit uitvoering PW) wordt gehanteerd om vast te stellen of iemand voldoende tijd beschikbaar heeft voor het uitoefenen van die functie. Dit zou enige houvast moeten geven, maar in de praktijk leidt deze VTE-normering eerder tot onjuiste vaststelling van de werkelijke beschikbare tijd.

De VTE-normering als maatstaf voor voldoende beschikbare tijd voor een bestuurs- of toezichtsfunctie... heeft u even?

HOE LUIDT HET WETTELIJK KADER TIJDSBESTEDING EN WAAROM WERKT DAT NIET GOED?

Op grond van artikel 106a Pensioenwet (PW) moeten bestuurders en leden van de Raad van toezicht voldoende tijd beschikbaar hebben om hun functie naar behoren uit te kunnen oefenen. Met voldoende tijd wordt bedoeld dat mensen voldoende tijd moeten hebben om hun functie adequaat te vervullen, ook in perioden van sterk verhoogde activiteit van de entiteit waar de (neven)functie wordt vervuld. Argumenten voor het invoeren van deze bepaling zijn ook geweest dat besturen en raden van toezicht voldoende divers van samenstelling moeten zijn en een *old boys network* en belangenverstrengeling worden tegengegaan. Om hier

verder invulling aan te geven, is in het Besluit uitvoering PW een nadere regeling uitgewerkt inzake tijdsbesteding.

Deze regeling bepaalt dat het totale tijdsbeslag van een combinatie van bestuurs- en toezichthoudende functies niet hoger mag zijn dan één VTE. Om het totale tijdsbeslag vast te kunnen stellen, wordt gewerkt met de volgende weging van het tijdsbeslag van bestuurs- en toezichthoudende functies bij grote en kleine pensioenfondsen en bij grote ondernemingen:

	Overige rechtspersonen	Groot pensioenfonds	Klein pensioenfonds
Bestuursvoorzitter	0.6	0.6	0.3
Bestuurder	0.6	0.4	0.2
Voorzitter toezichthoudend orgaan	0.4	0.2	0.2
Lid toezichthoudend orgaan	0.2	0.1	0.1

Meteen valt op dat dit artikel alleen van toepassing is op bestuurs- en toezichtsfuncties bij een pensioenfonds of bij overige rechtspersonen. Voor de bestuurs- en toezichtsfuncties bij de overige rechtspersonen gaat het bovendien alleen over deze functies bij grote NV's, BV's en Stichtingen. Andere functies tellen niet mee, maar kunnen wel voor een beperkt tijdsbeslag of voor belangenverstrengeling zorgen.

Daarnaast is in het overzicht onderscheid gemaakt naar grote en kleine pensioenfondsen (grens is € 10 miljard aan beheerd vermogen). Alle bestuursleden worden op dezelfde wijze gewaardeerd als het gaat om tijdsbesteding, terwijl hier afhankelijk van de activiteiten van het pensioenfonds verschil in kan zitten en dit al helemaal anders kan zijn bij pensioenfondsen met een *one-tier* bestuursmodel waar sprake is van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuursleden en een onafhankelijk voorzitter.

VTE-normering leidt tot een onjuiste vaststelling van de werkelijk beschikbare tijd

Hoewel wij begrijpen dat dit overzicht van het tijdsbeslag wat richting kan geven, is deze zeker niet in alle gevallen van de praktijk toepasbaar en leidt daardoor soms tot situaties die zelfs ongewenst zijn. Wij geven hieronder drie knelpunten aan en zullen deze vervolgens uitwerken met voorbeelden uit de praktijk:

- 1 De wettelijke VTE-score geldt alleen voor bestuurs- en toezichthoudende functies bij pensioenfondsen en bij grote rechtspersonen, terwijl het voor het aspect voldoende tijd ook relevant is

om andere (neven-)functies mee te nemen in de toets voor het tijdsbeslag.

- 2 De VTE-scores houden geen rekening met de verschillende bestuursmodellen van pensioenfondsen.
- 3 De VTE-scores sluiten niet aan bij de werkelijke tijdsbesteding.

In dit artikel gaan wij nader in op deze drie knelpunten om vervolgens te laten zien dat een 'pas-toe-of-leg-uit' benadering beter zou aansluiten bij de praktijk en bovendien ook beter recht doet aan de doelstellingen van deze bepaling, namelijk dat functionarissen voldoende tijd beschikbaar hebben voor hun functie.

REIKWIJDTE WETTELIJKE VTE-SCORE IS BEPERKT TOT BESTUURS- EN TOEZICHTSFUNCTIES

De reikwijdte van de regeling van tijdsbeslag is alleen van toepassing op bestuurs- en toezichtsfuncties bij pensioenfondsen en bij grote rechtspersonen. Een optelsom van het tijdsbeslag voor deze functies is nogal beperkt van reikwijdte, aangezien tal van andere functies ervoor kunnen zorgen dat iemand niet voldoende tijd heeft om de bestuurs- of toezichtfunctie adequaat te kunnen uitvoeren. DNB toetst als toezichthouder bovendien al op het daadwerkelijk hebben van voldoende tijd voor het uitoefenen van de functie door breder te kijken dan naar louter de VTE-normering. DNB neemt namelijk alle (neven)functies in ogenschouw, waarbij bovendien het feitelijke tijdsbeslag bepalend is. DNB kijkt hierbij naar de inhoud van de functies, maar ook naar reistijd, tijd benodigd voor introductie en trainingen, et cetera. Persoonlijke verplichtingen en omstandigheden, zoals (mantel) zorg of rechtszaken, zijn eveneens onderdeel van de kwalitatieve geschiktheidstoets.

Door te kijken naar alle (neven)functies van een bestuur of toezichthouder wordt veel beter invulling gegeven aan het beschikbaar hebben van voldoende tijd voor het uitoefenen van de functie dan wanneer louter naar de VTE-score wordt gekeken. Bovendien

is de beperking tot bestuurs- en toezichhoudende functies bij grote rechtspersonen ook vreemd te noemen. In de praktijk zien wij juist mensen die bestuurder of toezichthouder zijn en die daarnaast een eigen bedrijf hebben en daar bestuurder van zijn. Veelal gaat het dan om kleine ondernemingen, maar wel om een grote tijdbesteding, waardoor de bestuurs- of toezichtsfunctie in de knel kan komen, zeker in tijden van crisis.

Wij pleiten voor een 'pas-toe-of-leg-uit' benadering

Ook toezichhoudende functies als visitatielid vallen niet onder deze VTE-normering. Dit terwijl visitatiewerk vaak in de eerste periode van het jaar plaatsvindt en dit een behoorlijke piekbelasting in de tijdbesteding met zich mee kan brengen, waardoor iemand zeker in geval van een crisissituatie onvoldoende tijd beschikbaar kan hebben om de bestuurs- of toezichhoudende functie uit te kunnen oefenen.

Ook dit argument pleit weer voor een meer 'pas-toe-of-leg-uit' benadering van het hebben van voldoende tijd en het toepassen van de VTE-normering, aangezien de reikwijdte en weging, zoals nu opgenomen in artikel 35a Besluit uitvoering PW in de praktijk niet toereikend is.

DE VTE-SCORES HOUDEN GEEN REKENING MET DE VERSCHILLENDE BESTUURSMODELLEN ZOALS DEZE GELDEN VOOR PENSIOENFONDSEN

De VTE-normering voor bestuursleden zoals opgenomen in artikel 35a Besluit uitvoering PW wordt voor pensioenfondsen zowel toegepast op bestuursleden in een paritair bestuursmodel alsook op niet-uitvoerende bestuursleden in een (omgekeerd) gemengd bestuursmodel. De taken van deze bestuursleden zijn echter wezenlijk anders: bestuursleden die het gehele bestuur voor hun rekening nemen versus niet-uitvoerende bestuursleden die belast zijn met het interne toezicht en daarnaast ook nog wat beleidstaken hebben. De tijdsbesteding van de verschillende bestuursleden is in de praktijk dan ook vaak niet gelijk.

Het gelijkstellen van een niet-uitvoerende bestuurder met een bestuurder past niet bij de taakstelling van een niet-uitvoerende bestuurder. Een niet-uitvoerende bestuurder houdt immers toezicht op de dagelijkse gang van zaken van het uitvoerende bestuur. Gesteld zou kunnen worden dat de niet-uitvoerende bestuurders niet alleen belast zijn met de taak van het intern toezicht, aangezien zij ook onderdeel zijn van het algemeen bestuur. Echter, in de praktijk zien wij dat bij pensioenfondsen met het omgekeerd gemengd bestuursmodel de niet-uitvoerende bestuurders een geringere tijdsbelasting hebben dan de uitvoerende bestuurders. Dat deze volgens de huidige tabel voor de VTE-normering dus als gelijk worden beschouwd is niet passend en sluit niet aan bij de praktijk.

Voor rechtspersonen met een gemengd bestuur geldt bovendien dat niet-uitvoerende bestuursleden daar beschouwd worden als toezichthouder in plaats van als bestuurslid, met als gevolg een lager tijdsbeslag dan als bestuurslid. Voor pensioenfondsen wordt deze regel niet toegepast.

Dit bevreemdt ons enigszins, want deze regeling is immers speciaal geschreven voor pensioenfondsbestuurders en leden van de raad van toezicht. Daarnaast is deze regeling in de wet gekomen toen de verschillende bestuursmodellen voor pensioenfondsen werden geïntroduceerd. Des te vreemder dat dit onderscheid niet wordt onderkend in de VTE-normering.

Andere functies tellen niet mee, maar kunnen wel voor belangenverstrengeling zorgen

Daarnaast kent een (omgekeerd) gemengd bestuursmodel veelal ook een onafhankelijk voorzitter. Deze functie is ook niet altijd vergelijkbaar met die van bijvoorbeeld een voorzitter van een paritair bestuursmodel, terwijl het tijdsbeslag gewoon over één kam wordt geschoren volgens de huidige VTE-normering.

Overigens zijn er ook fondsen waar het voorzitterschap rouleert. Ook dan is de vraag welke VTE-norm leidend zou moeten zijn. Die van voorzitter of van bestuurslid? Het voortdurend hanteren van de normering behorende bij voorzitter belemmert de functionaris in het aannemen van andere rollen en bovendien zal hij ook niet alle jaren de beloning ontvangen die hoort bij het zijn van voorzitter.

De VTE-scores sluiten niet aan bij de werkelijke tijdsbesteding

Nu het (omgekeerd) gemengde bestuursmodel steeds vaker voorkomt bij pensioenfondsen, wordt het tijd om de VTE-normering en de beoordeling van het hebben van voldoende tijd voor het uitoefenen van de bestuurs- of toezichtfunctie daarop aan te passen.

WEGING TIJDSBESLAG VTE-NORMERING SLUIT NIET AAN BIJ DE FEITELIJKE TIJDSBESTEDING

De huidige weging van het tijdsbeslag volgens de VTE-normering sluit niet altijd aan bij de feitelijke tijdsbesteding. Zo zijn er grote pensioenfondsen, waarbij de bestuursfunctie een grotere belasting vraagt dan 0,4 VTE, maar ook waar de belasting minder is. Het in zo'n situatie vasthouden aan de VTE-normering levert vreemde situaties op, aangezien iemand volgens die normering meer of minder (neven) functies kan accepteren dan volgens het werkelijke tijdsbeslag zou kunnen. Wij geven een voorbeeld om dit te illustreren:

Functie	VTE-norm	Werkelijke tijdsbesteding
Bestuurslid groot pensioenfonds	0,4 VTE	0,5
Bestuurslid klein pensioenfonds	0,2 VTE	0,3
Voorzitter RvT	0,2 VTE	0,1
Bestuurslid groot pensioenfonds	0,4 VTE	0,5
Totaal	1,0 VTE	1,4

Deze persoon voldoet keurig aan de VTE-norm, maar heeft in werkelijkheid een veel grotere tijdsbesteding.

Wij zien overigens dat de beloning voor dergelijke functies veelal wordt gekoppeld aan de VTE-norm en dat partijen moeite hebben de beloning vast te stellen op een andere tijdsbesteding dan aan de VTE-norm. In de pers wordt altijd veel geschreven over de hoge beloningen van bestuurders. Echter door een te lage VTE-norm en een hogere tijdsbesteding zou het kunnen dat een bestuurder te laag beloond wordt voor de werkzaamheden. Dit kan ook leiden tot het ongewenst onnodig stapelen van baantjes om tot een voldoende inkomen te komen.

'PAS-TOE-OF-LEG-UIT' BENADERING BIJ VASTSTELLING VAN HET TIJDSBESLAG SLUIT HET BESTE AAN BIJ DE PRAKTIJK

De huidige wettelijke VTE-normering inzake tijdsbeslag is op meerdere punten in de praktijk niet goed toepasbaar en zorgt ook niet voor een goede en gedegen afweging waar het gaat om het hebben van voldoende tijd voor het uitoefenen van de functie. De toets die DNB uitvoert is al veel zuiverder, door te kijken naar alle door de betreffende persoon te vervullen functies. DNB is voor het vervullen van de bestuurs- en toezichtfuncties echter ook gebonden aan de VTE-normering. Wij pleiten er daarom voor dat voor de VTE-normering een 'pas-toe-of-leg-uit' benadering mogelijk wordt gemaakt. In principe geldt dan de VTE-normering en daarvan kan gemotiveerd worden afgeweken op basis van de feitelijke tijdsbesteding. Samen met een overzicht van de andere (neven)functies en -activiteiten kan dan echt een goed oordeel gevormd worden over de beschikbare tijd.